

LAVATORIET FRÅN ENKÖPINGS KLOSTER

Från den svenska medeltiden äro bruksföremål, av vad slag de än må vara, mycket litet kända. Ofta befinnes det att man bättre känner dylika föremål från forntiden, emedan man har så goda gömmen att ta dem ur som de fyndrika gravarna. Som en liknande god källa för medeltida ting av mera alldaglig art kan dock de gamla städernas »svarta jord» anses vara: när nybebyggelse skett i gammal tid har marken jämnats ut och därvid har bland fyllningsmaterialet utkastats nötta och uttjänta ting.

När år 1930 en schaktning företogs på ett byggnadsområde på Munksundet i Enköping — Schilds sågbladsfabrik — vilket område under medeltiden tillhört franciskanmunkarnas klosterö, gjorde man ett vackert fynd. Man fann nämligen i kulturlagret intill den forna Munksundsstranden ett kärl av intressant slag, ett medeltida *lavatorium*. Sådana lavatorier kunde användas för vattenhämtning, men i synnerhet torde de ha använts i kyrkorna och klostren för att förvara vigvattnet i. Det som påträffades på den forna klosterön torde med största sannolikhet ha kommit från franciskanernas klosterkyrka, belägen endast ett par stenkast öster om fyndplatsen.

Lavatoriet är ett runt kärl av malm med en största bredd av 22 cm. Mynningen är relativt trång och försedd med en försvarlig, kragartad kant; sannolikt har lock också funnits. Kärlet är försett med två pipar, formade som bitande djurhuvuden, samt två fästen för det handtag — nu försvunnet — med vilket man bar kärlet. Dessa hankfästen ha en originell utformning. De äro nämligen formade som manshuvuden, krönta av toppiga mössor eller, kanske riktigare, hattar.

Lavatoriet torde förskriva sig från 1400-talet.

N. S.

Lavatorium av malm, Enköping.

Lavatoriets hankfäste, format som manshuvud.